Салтак ячĕ тухрĕ пулсан

Яшсене çар служби ан хăраттăр

Октябрь уйăхне кĕтĕмĕр те яланхи йăла тăрăх яшсене çара ăсатма пуçларăмăр. Аттесемпе асаттесем çара кайса çĕршыва хӳтĕленипе мухтаннă, хăшĕ-пĕри унта лекейменрен хăйсене аван мар туйнă. Халĕ вара пачах уркăла.

Çамрăксене унти пурнăç шиклентерет е çар службинче иртнĕ вăхăт усăсăр тесе шутлаççĕ. Çакăн тавра калаçма ыйтрăм эпĕ районти çар комиссарĕнчен А.Н. МАЛИНИНРАН.

– Александр Николаевич, кĕркунне çара илсе каяс тапхăр пуçланнă май, мĕн калама пултаратăр?

– Анчах çурхи тапхăра вĕçлерĕмĕр, сисмерĕмĕр, кĕрхи те çывхарса çитрĕ. Халĕ эпир 1989 çулта çуралнă яшсене, енчен те вĕсем призыв кунĕ тĕлне 18 çул тултарнă пулсан, Раççей Федерацийĕн Хĕç-пăшаллă Вăйĕсене çар службине ăсатас кĕрхи тапхăра пуçларăмăр. Çавăн пекех тата 1980-1989 çулсенче çуралнисене, енчен те вĕсем çара каяс срока кусарнă вăхăт пĕтнĕ е тĕрлĕ сăлтавсене пула малтан çара илмен пулсан, вĕсене те ăсататпăр.

Çуркуннехи призыва 100 процентчĕпех пурнăçларăмăр. Кĕркуннехи те йĕркеллĕ иртессе шанатпăр.

– Паянхи пурнăç çĕнĕлĕхĕсемпе, улшăнусемпе пуян, çак çар ĕçне те пырса тивет-и?

– Çапла, паянхи пурнăç юхăмĕ тăтăшах çĕнĕлĕхсене ыйтать. Çакă пире те аякка хăвармарĕ. Яшсене çара ăсатассин шучĕ майĕпен чакса пырать, çакă тӳрремĕнех контрактниксен хисепĕ ӳснипе çыхăннă. Çакă лайăх-и, япăх-и – эпир калама пултараймастпăр, паллах. Эпир паян ăсатакан яшсем икĕ çул хушши çар службинче пулĕç. Унăн вăхăчĕ те майĕпен пĕчĕкленет. 2007 çулта 1,5 çуллăха ăсатăпăр. 2008 çул çитсессĕн вара – 1 çул. Кĕрхи призыври яшсене ноябрь уявĕ хыççăн çар службине ăсатма пуçлăпăр.

Çĕршывĕпе сентябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне 2870 военкоматран 405 хупнă. Çак ĕç Раççей оборона министрĕн хушăвĕпе килĕшӳллĕн пурнăçланать.

Республикăра çакă малалла тăсăлать. Хĕрлĕ Чутайсем Етĕрнесемпе, Шăмăршăсем Патăрьелсемпе, Куславккасем Вăрмарсемпе, Красноармейскисем Çĕрпӳсемпе пĕрлешеççĕ.

Хальлĕхе Элĕк, Каçал, Муркаш, Елчĕк, Тăвай районĕсенчи военкоматсем сыхланса юлаççĕ.

– Конституцире çырнă тивĕçе кашни çамрăках пурнăçлас шухăшлă-и?

– Палăртатăп, каяс мар текенсен йышĕ те, çавăн пекех юрăхсăррисен йышĕ те пĕчĕк мар. Çакă, паллах, питĕ япăх. Мĕншĕн тесен вĕсем кашниех çакна пурнăçлама тивĕç. Вĕсем çак тивĕçе пурнăçлама пултараймаççĕ е ятарласа сăлтав шыраççĕ. Е тата паянхи кун ытларахăшĕ Мускав хулине ĕçлеме çӳрет. Çакă вăл официаллă ĕç вырăнĕ шутланмасть. Çавăнпа та хăшпĕр яшсене чĕнсе илесси те йывăррăн пулса пырать. Медицина тĕрĕслевĕ витĕр тухнă хыççăн çак кăтăксем ытларах палăраççĕ. Малти вырăнта мышцăпа шăмă системин, хыççăн лапа уран, кайран вар-хырăм чирĕсем палăраççĕ. Çаксем физкультурăпа, спортпа туслă пулманнипе килеççĕ чи малтан. Лапă урана пуçарасси ытларах çамрăксем кроссовкисене кăмăлланинчен пуçланать. Компьютер ĕмĕрĕ пулнă май, унпа çывăх пулни, сенкер экранпа ытлашши туслашни тата эрех-сăрапа çамрăклах çывăхланни те япăх витĕм кӳрет. Халĕ пирĕн вăхăтри пек "Зарница" вăййисене те ытлах хисеплемеççĕ.

– Районти çар комиссариачĕ çар училищисемпе мĕнле çыхăну тытать?

– Ку енĕпе эпир япăхрах ĕçлетпĕр тесе калас килет. Çар шкулĕсене каякансем те сахал. Унта вĕренме кĕрес енĕпе пире ятарлă план параççĕ. 2006 çулта пирĕн 10 ача ямалла пулнă пулсан, паянхи куна 4ăн кăна вĕренеççĕ. Вĕсенчен пĕри, Москакассинчи А. Царев, Суворов училищинче вĕренет. Пирĕн енчен çителĕксĕр ĕçлени вĕренме ярасси çине япăх витĕм кӳрет пулмалла.

Унсăр пуçне эпир водитель, электрик тата ытти специальноçсене вĕренме яратпăр. Мĕн чухлĕ вĕрентнĕ, пуринпе те тивĕçлĕ усă курнă.

– Паянхи кун çамрăксене хăш тăрăхсене ăсататăр?

– Тăтăшах "вĕри точкăсем" теттĕмĕрччĕ. Паянхи кун ун пек çĕре яшсене ямастпăр. Халĕ çак вырăнсене шалти ĕçсен пайĕн сотрудникĕсене яваçтараççĕ. Ăсанакансен пĕтĕмĕшле шутĕнчен 40 процентĕ типçĕр çарне, 8,6 процент сывлăш çарĕн ретне каять.

– Çара каякансене Андрей Сычев шăпи шиклентермест-и?

– Çар пурнăçне епле ирттересси, чи малтан, хамăра унти яшсене мĕнле кăтартнинчен, ашшĕ-амăшĕнчен, обществăран килет пулĕ.

Çара каякан яш кĕлетке енчен çирĕп, спортпа çывăх пулсан, çак шăпа шиклентермелле мар тесшĕн эпĕ.

– Пирĕн районта яшсемпе вĕсен ашшĕ-амăшĕсене пухса ăсату кунĕсене иртересси йăлана кĕнĕ, ăна хăçан иртерме палăртнă?

– Ку ырă йăлана пăхса пынă, çуркуннехине те йĕркеллĕ ирттертĕмĕр. Кĕркуннехи октябрĕн 27-мĕшĕнче Оринино шкулĕнче пулмалла. Саккунпа килĕшӳллĕн организацисем, учрежденисемпе хуçалăхсем салтака каякан яшсене ятарлă транспортпа тивĕçтермелле, вăхăтра çитме майсем туса памалла. Районти шалти ĕçсен пайĕ енчен йĕрке хуралçисем ялахан пулнă. Çакна манăн уйрăмах палăртас килет. Ăсатăва район администрацийĕнчен тата вĕрентӳпе çамрăксем енĕпе ĕçлекен уйрăмран яшсене вăрăм çула ăсатма, такăр та телейлĕ çул пултăр тесе ырă сунма пыракансем çук. Ку вара кăштах шухăшлаттарать.

Р. ИЛЛАРИОНОВА калаçнă.

Ĕçпе тивĕçтерессин ыйтăвĕсемпе

Çĕнĕ çултан – çĕнĕлĕхсем

2005 çулхи декабрĕн 31-мĕшĕнче 199 № Федераллă саккун йышăннă. Унпа килĕшӳллĕн çынсене ĕçпе тивĕçтерекен центрсене федераллă шайран Раççей Федерацийĕсен субъекчĕсем çине куçараççĕ. Çавна май ĕçпе тивĕçтерессин административлă регламентне йышăннă. Вăл çынсене юрăхлă ĕç тупса парас енĕпе тата ĕç паракансене кирлĕ ĕçченсем тупассипе патшалăх пулăшăвĕ парассипе çыхăннă. Халĕ вара патшалăх ĕç территори органĕсен çынсене ĕçпе тивĕçтерес ыйтусене татса парас енĕпе тата çынсене ĕçпе тивĕçтерессин патшалăх учрежденийĕсен (çынсене ĕçпе тивĕçтерекен центрсен) административлă регламента пурнăçа кĕртессипе мероприятисен планĕсене туса хатĕрлемелле пулать.

Хальхи вăхăтра çирĕплетнĕ йĕркепе ĕçсĕррисем тесе йышăннă граждансене социаллă тӳлевсем парассипе хатĕрленĕ административлă регламента çирĕплетме тăратнă. Çитес çул пуçланнă тĕле кун пек административлă регламентсене татах 8 хатĕрлеме пăхнă:

– ĕç рынокĕнчи лару-тăрăва пĕлтерсе тăрассипе;

– çынсене ĕç-хĕл суйласа илме, ĕçе вырнаçма, професси тĕлĕшпе вĕренме майсем туса парас тĕлĕшпе граждансен професси ориентацине йĕркелессипе;

– ĕçсĕр граждансене психологи пулăшăвĕ парассипе, професси илме, квалификаци илме пулăшассипе;

– тӳлевлĕ обществăлла ĕçсем йĕркелессипе;

– уйрăмах социаллă хӳтлĕхе тивĕç тата ĕç тупассипе йывăр лару-тăрури граждансене вăхăтлăх ĕçе вырнаçтарассипе;

– çынсене хăйсем тĕллĕн ĕçleme пулăшассипе;

– граждансене ĕçleme ялсене пурăнма куçарассипе;

– çынсене ĕçпе тивĕçтерессипе патшалăх гарантийĕсене мĕнле пурнăçланине тĕрĕслесе тăрассипе.

Çӳлте асăннă административлă регламентсене чи малтан туса хатĕрлемелли Раççей Федерацийĕн çынсене ĕçпе тивĕçтерессипе тата ĕçсĕрлĕхрен сыхлассипе уйрăм полномочийĕсене обязательнăй йĕркепе 2007 çулхи январĕн 1-мĕшĕнчен регламентсене тумалли çыхăннă. Кунсăр пуçне административлă процедурăсене йĕркене кĕртсе майлаштарни Раççей Федерацийĕн субъекчĕсен патшалăх влаç органĕсем çĕнĕ полномочисене епле пурнăçласа пынине тĕрĕслесе тăрассипе тата хак парассине лайăхрах туса пыма май парĕ.

Патшалăх пулăшăвĕ парассипе административлă регламентсене пурнăçа кĕртни патшалăх пулăшăвĕн пахалăхне лайăхлатĕ, вĕсене граждансемпе организацисемшĕн усă курма юрăхлă тăвĕ, ĕç тăвакан влаç органĕсен ĕç-хĕлне пулăшусемпе усă куракансен интересĕсемпе çыхăнтарĕ, административлă управлени ĕçĕ-хĕлĕн пахалăхĕпе эффективлăхне ӳстерĕ.

Т. АНТОНОВА, районти ĕçпе тивĕçтерекен центр директорĕ.

Пирĕн календарь

Вăл çĕнтерĕве çывхартнă

Пирĕн Муркаш çĕрĕ пултарулă çынсемпе пуян. Вĕсенчен пĕри – 1906 çулхи октябрĕн 17-мĕшĕнче, халĕ Уйкас Янасал тăрăхне кĕрекен Уйкас Апаш ялĕнче, чухăн хресчен çемйинче çуралнă Совет Союзĕн Геройĕ Яков Анисимович Анисимов. Вăл çуралнăранпа 100 çул çитрĕ. Эпир паянхи кун ăна асăнмасăр иртме пултараймастпăр, мĕншĕн тесен вĕсем пирĕн çутă пуласлăхшăн, мирлĕ пурнăçшăн пуçĕсене хунă. Эпир çавăн пекех паттăр çынсем умĕнче пуç таятпăр.

Яков Анисимович 1927 çулта Коммунистсен партийĕн ретне кĕнĕ. Чăваш облаçĕн совпартшкулне пĕтернĕ хыççăн вулав çурчĕн ертӳçинче вăй хунă. Коммунистсен университетне пĕтернĕ. Хыççăн вара Коммунистсен партийĕн Сĕнтĕр райкомĕн пĕрремĕш тата иккĕмĕш секретарĕнче тăрăшнă. 1939 çулта Совет Çарĕн ретне тăнă.

Кĕтмен çĕртен Аслă Отечественнăй вăрçă пуçланни пуриншĕн те таса тӳпери тĕнчене çуракан аслати евĕр хыпар пулнă. Ун чухне Я. Анисимовăн Пĕрремĕш Украина партизансен полкĕнче çапăçма тивнĕ. Хаяр тăшман Совет халăхне çав тери хытă кисретнĕ. Ялсенче ватă-вĕтĕсемпе хĕрарăмсем çеç юлнă. Вĕсен пур йывăр ĕçе те пурнăçлама тивнĕ, фронта валли ăшă тумтир хатĕрленĕ,

апат-çимĕç ярса панă.

Çамрăк фронтовик çар ретĕнче пултарулăхпа палăрнă. Ыттисемшĕн вăл яланах ырă тĕслĕх пулса тăнă. Çавăнпа та ăна стрелковăй батальон командир çумĕн ĕçĕсене пурнăçлама шаннă. 311-мĕш гвардиполкĕнче ун пирки “Яков Анисимович пирĕншĕн чи çывăх çын. Вăл пире çапăçу хирĕнче йĕркелекен, вĕрентекен пулса тăрать”,– тенĕ тус-юлташĕсем.

Прут шывĕ хĕррипче хăюлăхпа паттăрлăх кăтартнăшăн Хĕрлĕ Çăлтăр орденĕпе хисеп тунă. Çапăçура хăйĕн тус-юлташĕсене хавхалантарса пынă. Çакă Румыни, Венгри çĕрĕсенче, Тисса шывĕ хĕррипче те палăрнă. Кунти çапăçусемшĕн ăна Отечественнăй вăрçăн I степеньлĕ орденĕпе наградăланă.

Гитлер çĕнĕрен те çĕнĕ хушусем кăларса тăнă. Черетре “Совет çарĕсене Дунай шывĕ хĕррине ямалла мар” текен хушу пулнă. Кунта пирĕн çарсем те хĕрӳ çапăçăва хатĕрленнĕ. 1944 çулхи декабрĕн 4-мĕшĕнчи тĕттĕм каç. Совет салтакĕсем Яков Анисимович ертсе пынипе Дунай тата унăн тăрăхĕшĕн хĕрӳ çапăçура пулнă. Çакăнта уйрăмах палăрнă та вăл.

1945 çулхи мартăн 24-мĕшĕнче СССР Верховнăй Совет Президиумĕн Указĕпе Яков Анисимович Анисимова çĕре кĕнĕ хыççăн Совет Союзĕн Геройĕ ятне панă.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Пĕлтерӳсем. Объявления

Продается ВАЗ-21063, 1990 г. в., двигатель 1300, цвет белый, на ходу, в хорошем состоянии. Цена 17000 руб. Телефон: 8-927-845-42-59.

Куплю одно- или двухкомнатную (можно старой планировки) квартиру в с. Моргауши. Телефон: 8-906-382-64-91. 1-2.

27 октября в РДК Ульяновская обувная фабрика проводит расширенную продажу обуви из натуральной кожи.

ОГРОМНЫЙ ВЫБОР АУДИО ВИДЕО БЫТОВОЙ КОМПЬЮТЕРНОЙ ТЕХНИКИ

сеть магазинов **Лидер**

ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТЫ, МЕБЕЛЬ, СПУТНИКОВЫЕ ТАРЕЛКИ, МОТОБЛОКИ, ТЕЛЕЖКИ

КУПИ БЕЗ ДЕНЕГ КРЕДИТ 0%

с. Моргауши, ул. 50 лет Октября, д. 5 Тел.: 2-13-80

ООО «КАВКАЗ», кафе «Регион-21» требуются повара с разрядом, бармены, официанты. Обращаться по телефону: 2-15-46. Адрес: Моргаушский р-н, д. Москакасы, ул. Московская, 57. 2-2.

Требуются подсобные рабочие в Нижегородскую область. Оплата 9-10 тыс. рублей в месяц. Жилье, питание. Тел.: 8-927-848-52-25, 8-906-133-67-72. 2-2.

23 октября с 9 до 11 в РДК
СЛУХОВЫЕ АППАРАТЫ 1500; 1700; 2950; 3150 руб.
и УЛЬТРАЗВУКОВЫЕ СТИРАЛЬНЫЕ МАШИНКИ по ЦЕНАМ ЗАВОДА 850; 1495; 2150; 2500; 3300 руб.
НОВИНКА - “Антисон за рулем”
ПОДАРОК - каждому! СКИДКИ - пенсионерам!
ЗАЩИТИТЕ СЕБЯ от ПОДДЕЛОК!
ПОКУПАЙТЕ У ОФИЦИАЛЬНОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ ЗАВОДА
ТРЕБУЙТЕ ГОЛОГРАММУ НА ИЗДЕЛИЯХ!
(3412) 45-58-55, 8-922-682-95-00
www.bionikaplus.ru Товар сертифицирован

Март уйăхĕнче пĕрремĕш хут пăруламалли хĕрлĕ тĕслĕ ĕне тата сакăр уйăхри хĕрлĕ тĕслĕ тынашка пăру сутатпăр. Тел.: 8-905-027-88-40.

Мăн Сĕнтĕр райповĕн канашĕ, правленийĕ тата коллективĕ Ойкасри куллен кирлĕ таварсен магазинĕн заведующийĕн Г.Р. Лаврушкинан

АШШĔ

вилсе кайнă пирки чĕререн хурланса пĕлтерессĕ.

Мăн Сĕнтĕр райповĕн канашĕ, правленийĕ тата коллективĕ Раççей потребительсен кооперацийĕн ветеранĕ, «Илем» кафе повАрĕ

Вена Васильевна ГРИГОРЬЕВА

вилсе кайнă пирки çемйипе тата çывăх çыннисемпе пĕрле тарăннăн хурланни çинчен пĕлтерет.

ГУП ЧР “Моргаушский издательский дом”
Моргаушская районная газета “ÇĔНТЕРӲ ЯЛАВĔ”

УЧРЕДИТЕЛИ:
Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики “Моргаушский издательский дом”.

Директор-главный редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика, село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36, заместитель главного редактора - 2-12-82, бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни, социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная, объем 1,5 п. листа. Тираж 3350.
Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану çулĕпе».
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 20.10.2006 г.
Заказ
Дежурный по номеру ИЛЛАРИОНОВА Р.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.

Номер набран и сверстан в ГУП “Моргаушский издательский дом”, отпечатан (вкладыши - в ГУП “Моргаушский издательский дом”) в типографии ГУП ”ИПК ”Чувашия”: 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.